

KEN KUKKELI OSANA MATKAANI KOHTI ELÄINAVUSTEISTA VALMENNUSTA

OPINNÄYTETYÖ/ Eläinavusteinen valmentaja-Alfa Partners Dog

Solution Focused Animal Assisted Therapy (SFAT)- koulutusohjelma

6.4.2019 – 7.3.2020

Anne Jurkko

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	3
2. TUTUSTUMINEN KEN KUKKELI -NIMISEEN KUKKOOON.....	3
3. KEN KUKKELI VAPAAEHTOISTYÖNTEKIJÄNÄ.....	5
4. KEN KUKKELIN MUKANA VIERAILULLA SAIRAALASSA.....	6
5. KANOJEN MAAILMASTA.....	7
6. ELÄINAVUSTEISUUS JA ASIAKKAN KOHTAAMINEN.....	9
7. ELÄINAVUSTEISUUS LASTEN KEHITYKSEN TUKENA JA TYÖNI LASTENSUOJELUSSA ELÄINAVUSTEISENA VALMENTAJANA.....	10
8. OMA POHDINTA.....	11
LÄHTEET.....	13
LIITTEET	
Liite 1. Ensikohtaaminen Kukkelin kanssa.....	14
Liite 2. Kukkeli kulkee vierailuille mielellään autossa.....	14
Liite 3. Kukkeli menossa sairaala vierailulle.....	15
Liitteet 4-5. Kukkeli sairaala vierailulla.....	15

1. JOHDANTO

Olen työskennellyt lastensuojelun parissa noin 18 vuotta. Työskentelen tällä hetkellä Eksoten Perhetukikeskuksessa ohjaajana. Asiakkaanani ovat pääasiassa perheet. Työhöni kuuluu muun muassa lastensuojelun avohuollon tukitoimena järjestettävää perhekuntoutusta, perheen jälleen yhdistämisen arviointia ja perhesijoitusta yhdessä lapsen ja vanhemman kanssa. Työskentely on kuntouttavaa, ennaltaehkäisevää, korjaavaa ja arvioivaa. Perheillä on usein monialaisia ongelmia elämän eri osa-alueilla kuten arjen hallinnan vaikeuksia ja haasteita tunne- ja vuorovaikutustaidoissa. Perheillä esiintyy jonkin verran myös mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvää tuen tarvetta.

Eläimet ovat aina olleet itselleni läheisiä ja olen ollut tekemisissä eläinten kanssa muun muassa harrastuksen kautta ja koiranomistajana. Työssäni olen ajoittain miettinyt, miten siellä voisin olla myös tekemisissä eläinten kanssa. Olen kokenut eläimen antavan voiman ja läheisyyden tunteen ja sen aitouden kohdatessa. Eläimet voivat olla yksi oivallinen apu työskennellessä lasten ja heidän vanhempiensa kanssa. Eläin voi toimia ”siltana” asiakkaiden ja työntekijän välillä. Eläimen välityksellä voi saada melko nopeastikin aikaan luottamuksen asiakassuhteessa. Eläimen kautta voi käsitellä erilaisia elämän tuomia haasteita, saada ne näkyväksi ja päästä näin käsittelemään niitä.

Eläinavusteisessa valmentajakoulutuksessa on tuotu esiin erilaisten eläinten mahdollisuuksia toimia työparina asiakastyöympäristöissä. Kiinnostuin ihmisiä tapaavasta kukosta ja sen toiminnasta, kun olin kuullut kotini lähiseudulla sellaisen olevan. Halusin tutustua tähän kukkoon, sen toimintaan ja mahdollisuuksiin, josta kerron tässä työssäni. Samalla lisäsin tietouttani kanoista ja niiden elintavoista.

2. TUTUSTUMINEN KEN KUKKELI -NIMISEEN KUKKOOK

Olin kuullut Ken -nimisestä kukosta, joka asuu omistajansa kanssa Lemmin Kuukanniemessä. Tiesin, että kukko oli käynyt tapaamassa ihmisiä muun muassa toreilla, erilaisissa tapahtumissa ja joissakin hoitolaitoksissa. Sain selville kukon omistajan yhteystiedot ja sovin tapaamisen hänen kotiinsa kertoen omasta taustastani ja tämän hetkisestä eläinavusteisesta valmentajan opinnosta.

Menin tapaamiselle 11-vuotiaan poikani kanssa. Meitä oli vastassa kukko nimeltään Ken Kukkeli, bernhardin koira Paddy, partacollie Dottie ja heidän omistajansa Arja. Ken Kukkeli on rodultaan Brahman kukko. Se on pian 3-vuotias. Lisäksi ulkona erillisessä rakennuksessa oli kaksi kanaa, jotka ovat roduiltaan Maran ja Orpington. Kanat ovat iältään noin noin 5 - 7 -vuotiaita.

Brahma rodun alkuperäinen esiintymisalue oli Intia. Se on Intian Brahma-Putrajoen varrelta kulkeutunut Amerikkaan, jossa sitä on varsinaisesti jalostettu. (Leppänen-Porttila, 1999, 36.) Arja kertoi Brahma rodun syntyneen harmaa Chittagon ja Changhai roduista. Hänen mukaansa 1852 tuli Englantiin ensimmäiset Brahma rotuiset kanat. Brahma rodun luonteenominaisuuksina voidaan pitää rauhallisuutta, se on kesy ja helppo käsitellä. Se on erittäin tarmokas ja valpas sekä ympäristöään tarkasti seuraava. Rotu ei ole aggressiivinen. (Leppänen-Porttila, 1999, 36.)

Arja kertoi Ken Kukkelin tulleen taloon elokuussa 2017. Kukkoa alettiin kutsua Kukkeliiksi. Kanat olivat tuolloin olleet Arjalla vähän yli kolme vuotta. Kukkelin ja kanojen laumaantuminen alkoi tästä vähitellen, kun kanat eivät ensin huolineet Kukkeliä joukkoonsa. Kukkelin ja kanojen yhteiselo alkoi sujua vähitellen noin 10 kuukauden harjoittelun jälkeen. Tämä tapahtui pikkuhiljaa Kukkelin ollen ensin päivät sisällä talossa kanojen ollessa ulkorakennuksessa ja öisin Kukkeli oli kanojen kanssa orrella ulkorakennuksessa. Kanat pääsivät myös vapaasti sisälle taloon kesällä Kukkelin myös siellä ollessa, kun Arja oli itse kotona. Lisäksi ulkona yhteiseloä myös harjoiteltiin. Kukkeli hakeutui Arjan ja hänen koiriensa läheisyyteen alussa sekä sisällä, että ulkona ollessaan turvaa hakien. Koirat ja Kukkeli tulivat hyvin toimeen keskenään. Arja kertoi huomanneensa Kukkeliä jotain samaa kuin aikaisemmassa koirassaan ja partacolliessa, joita oli käyttänyt muun muassa SPR:n toiminnassa ja Ystävänpalvelussa mukana. Arja kertoi Kukkelistä huomanneensa milloin on aika lähteä ”töihin” ja kuinka tärkeänä se siinä toimi.

Ensimmäisen kerran Kukkeli lähti niin sanotulle koevierailulle loka-/marraskuussa 2017 Lemminkäisen Vanamokoti-nimiseen palvelutalon asumisyksikköön. Kukkeli matkusti sinne auton kyydissä ja se oli sille mieleistä. Kukkelistä tykättiin siellä kovasti. Tästä Kukkelin ”terapia-työ” alkoi.

Vierailullamme Arjan ja Kukkelin kotona, käyskenteli Kukkeli ympäri taloa rauhalliseen tahtiin ja saimme pitää sitä sylissä ja antaa siemeniä (liite 1). Kahvipöydässä myös Kukkeli sai osansa. Se sai jäätelöä, josta se pitää kovasti. Kukkeli soitti nokallaan kysylofonia ensin

houkuteltuna ja toisen kerran myöhemmin oma-aloitteisesti vieraitaan viihdyttäen. Se teki meille myös ääninäytteen, kun kävimme ulkorakennuksessa kanoja katsomassa ja pala-tessamme Kukkeli kiekui kaula pitkänä. Kukkeli vaikutti todella rauhalliselta persoonalta ja oli erittäin komea. Kuulinkin, että se tykkää peilailla itseään melko pitkiäkin aikoja.

3. KEN KUKKELI VAPAAEHTOISTYÖNTEKIJÄNÄ

Arja kertoi matkustaneensa Kukkelin kanssa vapaaehtoistoimintana ympäri Suomea tervehtimässä ja tapaamassa ihmisiä. Joissakin vierailuissa bernhardin koira Paddy oli ollut mukana. Kukkeli on vierailut muun muassa vanhusten luona palvelutaloissa ja päivätoiminnassa, kouluissa, erityisammattioppilaitoksessa, päiväkodeissa, kehitysvammaisten asumisyksiköissä, kuulokerhossa, sairaaloissa, hyväntekeväisyystapahtumissa, toreilla ja kauppakeskuksissa. Lisäksi se on ollut peruskoulun lemmikkieläinkurssilla vieraana. Säännöllisiä Kukkelin vierailupaikkoja ovat Lappeenrannassa sairaalan saattohoito-osasto ja palvelutalo Vanamokoti Lemillä. Alussa Kukkelin liikkussa ihmisten reaktiot saattoivat joskus olla epäuskottavia kuten sirkukseen viitaten ja hämmentyneitä. Vastaanotto vierailujen aikana on ollut enimmäkseen myönteistä. Ihmiset ovat ihastelleet Kukkeliä, jotkut ovat halunneet sen syliin ja vierelle silitettäväksi. Se on ollut hyvä keskustelun avaaja, esimerkiksi jotkut ovat muistelleet menneisyyttään ja omia eläimiään ja joku on laulanut. Kouluissa oppilaat ovat usein kyselleet tietoja kukkoon liittyen ja se on vaikuttanut myönteisesti sosiaalisiin tilanteisiin. Ihmisten kohtaamiset ovat olleet Kukkelin kanssa usein helppoja ja luontevia jopa tuttavallisia.

Kukkelin ja Arjan asiakaskohtaamiset ovat noin puolesta tunnista puoleentoista tuntiin kerralla. He käyvät noin kolmesti kuukaudessa vierailuilla tai joskus vierailuja voi olla 2-3 kertaa viikossa. Joskus voi olla pidempiäkin taukoja, jolloin he saattavat käydä toreilla, kauppakeskuksissa tai kaduilla kävelemässä. Kukkeli matkustaa mielellään auton kyydissä ja se on tottunut kulkemaan myös rattaissa (liite 2).

Arja kuvaa Kukkeliä hyväluontoiseksi. Sen persoonassa on Arjan mukaan kanojen isäntä ja Ken Kukkeli. Molemmissa persoonissa on ”hyvä kosketus”, se hoitelee kanat ja ihmiset yhtä hienosti.

Kukkeliä ei ole varsinaisesti opetettu olemaan paikallaan silitettävänä. Se on kuitenkin niin toiminut. Sitä ei ole tarvinnut pitää kytkettynä valjaisiin rattaissa työnnettäessä, koska kar-kuun se ei ole lähtenyt. Sylissä kuljetettaessa se istuu kynnärvarren päällä, josta se pää-

see helposti maahan niin halutessaan. Sylissä Kukkeli viihtyy välillä pitkiä aikoja ja toisinaan vain hetken.

Vierailujen aikana Arja kertoi tarkkailevansa Kukkeliä ja esiintyykö sillä mahdollisia stressin oireita. Jos se esimerkiksi läähättää kovin tai sukii itseään jatkuvasti on syytä pitää tauko vierailussa tai lähteä kotiin. Erilaiset alustat on myös huomioitava kuten liukas laminaattilattia tai kivimurska, jotka ovat epämukavia sen jaloille ja voivat aiheuttaa stressiä. Pyyhe tai vastaava on hyvä olla mukana vierailuilla, jonka voi laittaa alustan päälle tarvittaessa.

4. KEN KUKKELIN MUKANA VIERAILULLA SAIRAALASSA

Sain olla mukana Kukkelin ja Arjan vieraillessa Armilan sairaalan saattohoito-osastolla. Se on yksi heidän säännöllisistä vierailupaikoista. Kukkeli istui rattaiden kyydissä tottuneen näköisesti sinne mennessämme (liite 3). Saimme aluksi sairaanhoitajalta tiedon, mihin huoneisiin ei voi mennä. Ensimmäisessä huoneessa, johon menimme, oli kaksi iäkästä miespotilasta. Tervehdimme heitä ja Arja esitteli Kukkelin. Arja nosti Kukkelin lattialle, missä se seiso i rauhallisena ja hieman käyskenteli. Toinen potilas halusi Kukkelin sängylleen viereensä, kun sitä häneltä kysyttiin (liite 4). Arja laittoi pyyhkeen Kukkelin alle sängylle suojaksi. Potilas silitti Kukkeliä ja kertoi maatilän eläimistä, joita hänellä oli ollut. Yhdessä huoneessa Kukkelin tapaamista odotettiin. Potilas sanoi olleen pitkä aika viime tapaamisesta ihmetellen missä Kukkeli ja Arja olivat olleet. Kukkeli oli muutamien potilaiden vieressä sängyllä silitettävänä ja ihmeteltävänä sekä käveli sänkyjen vierellä ja uteliaana tarkkaili hoitopöydälle (liite 5). Arja kertoi joitakin tapahtumia, mitä oli Kukkelin kanssa ollut. Joku potilaista syöti Kukkellelle siemeniä ja rusinoita. Erään potilaan omaiset huomasivat Kukkelin ja pyysivät sen huoneeseen. Potilas ilahtui silminnähden tapaamisesta, vaikka meillä oli ennakkotieto, ettei kyseiseen huoneeseen voisi mennä. Kukkeli istui sängyllä lähes potilaan sylissä ja oli välillä lattialla (liite 4-5). Se herätti paljon keskustelua muun muassa kukon hoidosta, eläinkohtaamisista ja eri eläimistä, joita käytetään terapeuttisessa toiminnassa. Potilas toi esille, että ”nyt olen kokenut kaiken”.

Potilaiden omaiset osallistuivat paljon Kukkelin herättämään keskusteluun. Muutama potilas halusi katsella Kukkeliä kauempaa ja yhdestä huoneesta, missä oli omaisia paikalla kieltäydyttiin tapaamisesta ja yhdessä potilashuoneessa emme vierailleet. Osa hoitohenkilökunnasta kävivät tervehtimässä Kukkeliä.

Itselleni vierailu osastolla oli merkittävä ja paljon ajatuksia herättävä. En ollut aikaisemmin käynyt saattohoito-osastolla. Mielestäni oli hienoa, että sairaalaan otetaan vastaan eläimiä. Havaintojeni mukaan Kukkeli, Arja ja itseni mukaan lukien herätti potilaissa mielenkiintoa ja näin he saivat siinä hetkessä muuta ajateltavaa. Kukkeli herätti mielestäni paljon keskustelua ja toi iloa sekä aistikokemuksia hienon ulkomuodon, värin, pehmeiden ja läheisyyden kautta. Kukkeli oli siinä hetkessä aidosti läsnä omalla olemuksellaan ja lisäsi vuorovaikutusta ihmisten välillä.

5. KANOJEN MAAILMASTA

”Eläimiä ei kouluteta tottelevaisesti toimimaan tietyllä tavalla, vaan ne kasvatetaan turvalliseen kanssakäymiseen ja yhteistyöhön vahvistamalla ja arvostaen eläinten omia kykyjä, luonteenpiirteitä ja mahdollisuuksia”. (Ikäheimo, 2015, 131).

Kanojen polveutumisen sanotaan alkaneen punaviidakkokanasta. Punaviidakkokanan kesyttäminen tapahtui ilmeisesti ensimmäistä kertaa noin 8000 vuotta sitten. Kanojen pito levisi Kaakkois-Aasiasta vähitellen Lähi-itään ja siltä myöhemmin Eurooppaan. Ajanlaskumme alun tienoilta, ovat ensimmäiset muistiin merkityt tiedot eri kanarotujen jalostamisesta, joita nykyään on maailmassa noin 300. (Telkänranta, 2004, 35-36.)

Kanoille kuten muillekin eläimille on kehittynyt vuosimiljoonien aikana sisäsyntyinen halu pystyä itse vaikuttamaan ympäristöönsä ja omaan olotilaansa. Kanat muiden eläinten tapaan pyrkivät pitämään itsensä ravittuna, sopivan lämpöisessä ympäristössä ja muutenkin kunnossa. Luonnossa eloonjäämisen kannalta on ollut tärkeää mahdollisuus vaikuttaa omaan tilanteeseen. Siitä on näin ollen kehittynyt oma itsenäinen tarpeensa. Kana ylläpitää hyvinvointiaan paikasta toiseen liikkumisen ja ympäristöön vaikuttamisen lisäksi vaikuttamalla omaan sisäiseen tilaansa. Se pyrkii puuhillaan laukaisemaan fyysisiä ja psyykkisiä jännitteitä ja pitää oma stressihormonitaso sopivan alhaalla. Siipien venyttely ja räpyttely sekä kylpeminen ovat kanojen tärkeitä rentoutumiskeinoja. Oman höyhenpuvun sukeminen laukaisee myös stressaavaa tilannetta. (Telkänranta, 2004, 16-18.)

Kanoilla kuten muillakin kotieläimillä on tallella suurin osa esi-isiensä käyttäytymismuodoista ja ominaisista tavoista reagoida eri tilanteisiin sekä niillä on tallella esi-isiensä perustarpeet. Kanojen käyttäytymistarpeista tärkeimpiä ovat mahdollisuus mennä suojaisaan paikkaan munimisen ajaksi, mahdollisuus kuopia maata tai kuiviketta nokallaan ja jaloillaan, mahdollisuus kylpeä mullassa, kuivikkeessa tai muussa pehmeässä aineksessa ja

mahdollisuus nousta oksalle, orrelle tai muulle korkealle paikalle nukkumaan. Eläimen viihtyvyyteen ja hyvinvointiin vaikuttaa paljon sen mahdollisuus toteuttaa kaikkia tärkeimpiä toiminnantarpeitaan. Jos eläin ei pääse toteuttamaan lajilleen osaa tyypillisistä käyttäytymistarpeistaan, esiintyy sillä stressiä, erilaista häiriökäyttäytymistä ja vastustuskyvyn puutetta. (Telkänranta, 2004, 37-38.) Jos kanat eivät voi toteuttaa tarpeitaan, ne jäävät ikään kuin päälle ja kanat turhautuvat, jonka seurauksena ne alkavat nokkia lajitovereita hengiltä. Kanan nokkiessa toista on se merkki, että jotain on vialla. Se ei ole sille luontaista käyttäytymistä. (areena.yle.fi.)

Kanat ovat sosiaalisia ja uteliaita, mutta niillä on saalistettavan eläimen vaistot. Kanat voivat herkästi kiintyä omiin ihmisiin ja pihapiirinsä eläimiin ja oppivat tunnistamaan ne vieraista. Kanoilla on täsmällinen päiväjärjestys, mihin kuuluvat aamupuuhat, muniminen, ruokailu, siistiytyminen, päiväunet, ruokailu, kuljeskelua ja illan hämärtyessä nukkumaan meneminen. Kanoilla on sisäinen kello koskien ruokailuja, nukkumaanmenoa ja heräämistä. (Ikäheimo, 2015, 127-129.) Kanojen vuosi- ja vuorokausirytmisiä säätelee päivän valoisan ajan pituus. Lampuilla voidaan vaikuttaa kanojen vuorokausirytmisiin. Valoisa aika on kanojen aktiivista aikaa. Valon määrän lisääntyminen keväällä vaikuttaa myös kanojen ja kukkojen hormonitoiminnan muutoksiin, minkä seurauksena lisääntymiskausi alkaa. Kanat alkavat munia viimeistään päivän pituuden ylittäessä 13 tai 14 tuntia. Syksyllä taas muniminen loppuu päivien pimentyessä. (Telkänranta, 2004, 20-21.) Kanat kommunikoivat keskenään äänillä ja eleillä. Niillä on monenlaista ääntelyä ja kehon asennot ja liikkeet ovat selkeää kieltä. Kanalaumassa jokaisella on paikkansa, siellä vallitsee arvojärjestys ja persoonalliset erot näkyvät. (Ikäheimo, 2015, 129-130.) Kanaparvessa on oma parven sisäinen, sosiaalinen järjestelmänsä, jossa yksilöiden välille syntyy tiiviimpiä kumppanuuksia. (Telkänranta, 2004, 25).

Kanat ovat uteliaita ja niille voi opettaa erilaisia asioita kuten erottamaan jonkin tietyn esineen muiden joukosta ja tekemään asioita tietyssä järjestyksessä. Ne oppivat nopeasti yhden asian tekemisen ja muistavat oppimansa asiat pitkään jopa vuosien takaa. Opetettaessa asiat tehdään pienissä osissa ja palkitseminen toimii motivoijana. (areena.yle.fi.)

Kanat voivat mielestäni toimia hyvänä opettajana ja samaistumisen välineenä ihmisille. Esimerkiksi niiden säännöllisen päivärytmin avulla voi opetella arjen hallintaa ja pohtia säännöllisyyden vaikutuksia omaan hyvinvointiin. Kanojen sosiaalisia suhteita ja vuorovaikutusta tarkkailemalla voi saada ansiokkaita keskusteluja ja oivalluksia aikaan peilaten

niitä ihmisen omaan sosiaaliseen käyttäytymiseen sekä laajempaan yhteisöön. Perustarpeiden tyydyttyminen on ihmisen ja eläimen hyvinvoinnin edellytys.

6. ELÄINAVUSTEISUUS JA ASIAKKAAN KOHTAAMINEN

Eläin voi toimia työntekijän hyvänä työparina saaden aikaan myönteisiä vaikutuksia asiakkaan muutosprosessissa. Eläinavusteinen valmennus, ohjaus tai psykoterapia voi olla yksi osa ihmisen kuntouttavaa prosessia. Monien tutkimusten perusteella ympäristön, luonnon ja eläimen hyödyntäminen osana ihmisen hoitoa, edistää ihmisen terveyttä ja kuntoutumista. (Salmela, 2015, 9.)

Ensivaikutelman muodostuminen asiakassuhteessa on merkityksellinen. Asiakassuhteen alussa syntyvä mielikuva työntekijästä voi mahdollisesti pysyä asiakkaan mielessä pitkään. Tämän vuoksi asiakkaan tulisi kokea läsnäoloa, arvostavaa ilmapiiriä, rauhallisuutta, luottamuksellisuutta ja aitoa kiinnostusta häntä kohtaan. On syytä myös kiinnittää huomiota sanattomien viestien kuuntelemiseen. (Salmela, 2015, 15-16.)

Lähtökohtana eläinavusteisessa toiminnassa on eläimen hyvinvointi. On muistettava, että eläimellä on itsemääräämisoikeus. Toiminnan tulee olla turvallista, mihin vaikuttaa eläimen hyvinvointi, sen koulutus ja tuntemus muistaen, että eläimeen ei voi koskaan täysin luottaa. Ympäristön on oltava tarkoituksenmukainen ja sopiva, eläimellä tulee olla mahdollisuus poistua tilanteesta niin halutessaan sekä työntekijän on tiedostettava oma ammatillinen rooli. (Paasonen, 2019.) Nämä puolestaan lisäävät luottamusta asiakassuhteessa ja mahdollistavat työskentelyn.

Eläimen rooli voi toimia keskustelun avaajana, rauhoittajana, aktivoijana, luottamuksen ja ilon tuojana sekä eläinlauma voi toimia ihmisryhmän toiminnan mallina. (Paasonen, 2019). Eläin voi olla niin sanottu ”tunteiden tulkki”, jonka välityksellä asiakas voi käsitellä omia tunteita ja se voi toimia asiakkaalle mallina tai ”peilinä” esimerkiksi vuorovaikutustilanteessa toimimisessa. Eläin voi saada aikaan myötäelämisen tunteita asiakkaassa. Eläin voi edistää omalla läsnäolollaan ja toiminnallaan yhdessä työntekijän ja asiakkaan kanssa laadittujen tavoitteiden saavuttamista ja ”sivutuotteena” saada aikaan joukko muitakin myönteisiä kokemuksia omasta itsestä ja elämästä.

7. ELÄINAVUSTEISUUS LASTEN KEHITYKSEN TUKENA JA TYÖNI LASTENSUOJELUSSA ELÄINAVUSTEISENA VALMENTAJANA

Toimiessani ohjaajana perhetukikeskuksessa lasten, nuorten ja heidän perheidensä kanssa uskon, että eläinavusteisuudelle on käyttöä ja siitä on hyötyä. Muutamia kokemuksia työpaikallani on ollut koiran vieraillessa asiakkaiden luona. Kokemukset ovat olleet myönteisiä. Esimerkiksi erään lapsen käyttäytymisessä vaikutus oli hyvin nähtävissä. Hänellä oli haasteita tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja koiran läsnäolo vaikutti lähes välittömästi häneen muun muassa rauhoittavasti ja lisäten itseluottamusta. Koiran avulla lapsi voi myös harjoittaa motorisia taitojaan, mikä lisää itseluottamusta ja vaikuttaa myönteisen minäkuvan muodostumiseen. Omien eläinkokemusteni, saamani tiedon ja tämän eläinavusteisen valmentaja koulutuksen myötä olen vakuuttunut eläinten voivan lisätä ihmisten hyvinvointia ja parantaa elämänlaatua. Eläimet voivat antaa muun muassa korjaavia kokemuksia eri haasteiden kanssa kamppaileville ihmisille kuntouttaen muutokseen sekä vaikuttaa myös ennaltaehkäisevästi.

Mielestäni työskennellessä perheiden kanssa eläimen kautta ja välityksellä voi tarkastella esimerkiksi lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta. Esimerkiksi eläimen kanssa leikkiessä tai temppuja opeteltaessa lapsi ja vanhempi voivat tulkita eläimen eleitä ja miten oma toiminta siihen vaikuttaa sekä oppia toistensa tapoja vastata vuorovaikutustilanteissa.

Lapsen eri kehitysvaiheissa kuten Erik H. Eriksonin kuvaamassa aloitteellisuuden vaiheessa (3-6v.) eläin voi auttaa lasta leikin kehittämisessä, ympäristön tutkimisessa ja itsenäisyyden lisääntymisessä. Nuoruusiässä eläin voi olla nuorelle uskollinen kuuntelija ja hyväksyjä. Lapsen kiintymyssuhteen muodostumisessa ja mahdollisissa häiriöissä eläin voi toimia tukena. Esimerkiksi eläin voi toimia välttelevästi kiintyneen ihmisen, joka on varautunut, tunnesäilönä ja ihmisiä luotettavampana kuppamina. (Ikäheimo, 2015, 40-41.)

Eläimet voivat toimia lapsen eheytyksen tukena. Lapsi voi oppia ymmärtämään eläimen olemusta, elävyyttä ja tunteita, kun on saanut osakseen empatiaa ja rakkautta. Lapsen ollessa stressaantunut eläimen läheisyys voi tyydyttää hänen läheisyyden ja lohdutuksen tarpeita. Kaltoin kohdellut ja traumatisoituneet lapset suhtautuvat ihmisiin usein varautuneesti. He reagoivat toisten pahaan oloon torjuvasti ja jopa vihamielisesti, koska se herättää muistikuvia omista traumaista. Näille lapsille kiintymys eläimeen voi olla merkittävä psyykkisen tervehtymisen elementti. Eläimestä voi tulla täysin lukkiutuneelle lapselle en-

simmäinen elävä olento, jolle osoittaa helliä tunteita ja luottamusta. Vaikeasti kiintymyssuhteissaan vaurioitunut lapsi voi muun hoidon tukena saada eläimen hoitamisen ja sen osoittaman kiintymyksen kautta vahvistusta itsetunnolleen ja ne antavat hänelle kokemuksen omasta myönteisestä ja rakentavasta merkityksestään muille elollisille olennoille. (Ikäheimo, 2015, 42-43.)

Oksitosiinihormoni laukaisee elimistössä niin sanotun turvajärjestelmän aktivoitumisen, jota pidetään yhtenä tärkeänä tekijänä eläimen ja ihmisen välisen suhteen psykologisista ja psykofysiologisista vaikutuksista. (Ikäheimo, 2015, 7.)

Tulevaisuudessa aikomuksenani on hankkia itselleni koira jota voisin käyttää työssäni ja toimia eläinavusteisena valmentajana.

8. OMA POHDINTA

Olen saanut eläinavusteisesta valmentajan koulutuksesta vahvistusta ajatukselleni ja kokemukselleni eläinten vaikutuksesta ihmisen hyvinvointiin. Olen saanut lisää arvokasta tietoa ja kuulla kokemuksia kouluttajilta ja opiskelukavereilta. Koulutuksen myötä ajatuksiin on noussut omia kokemuksia eläinten kanssa ja muistoja omista eläimistäni elämäni aikana. Olen muistellut eläimiäni ja huomannut toimineeni myös väärin monissakin tilanteissa. Se on luultavasti inhimillistä ja anteeksi annettavaa. On paljon ihania muistoja, mitkä tuovat edelleen ilon hetkiä. Eläimet ovat opettaneet paljon ja näin jälkikäteen huomaa asioita myös eri tavalla ja niiden merkityksiä. On yllättävää miten paljon eläimet kertovatkaan meistä itsestämme.

Minusta on ollut ihanaa ja mielenkiintoista tutustua eri eläimiin ja kuinka niitä voi käyttää eläinavusteisessa toiminnassa ja työparina. Tähän opinnäytetyöhöni valikoitui eläimeksi kukko vähän kuin sattumalta. Olin kuullut kotini lähiseudulla asustavan kukon, joka käy tapaamassa ihmisiä. Otin asiasta selvää ja kiinnostuin lisää aiheesta. Minulla ei ole ollut aikaisempaa kokemusta kukoista tai kanoista, varsinkaan tällaisessa käyttötarkoituksessa, ainoastaan maataloilla olen niitä nähnyt ja tavannut. Tämän vuoksi aihe myös kiinnosti.

Sain nyt tämän työni ansiosta tutustua tähän ihmisiä tapaavaan niin sanottuun terapiakukkokoon, joka on nimeltään Ken Kukkeli. Olen saanut paljon tietoutta kanojen ja kukkojen maailmasta. Se on ollut ihastuttava ja yllättävä. Olen saanut tavata kukon perheineen ja päässyt mukaan yhdelle vierailulle kukon ja sen omistajan kanssa. Se oli minulle tunteikas ja paljon ajatuksia herättävä. Näin kuinka se pelkällä olemuksellaan ja olemassaolollaan

sai aikaan iloa, puheen aihetta ja erilaisia aistikokemuksia. Kukko ja niin moni muukin eläin voi vaikuttaa meihin ihmisiin voimaannuttavasti ja eheyttävästi. Se voi tukea ihmisen eri kehityksen osa-alueita. Tämä tutustumis- ja tutkimusmatka tähän eläinlajiin on ollut hyvin mielenkiintoinen ja opettava. Uskon, että kuulen siitä vielä lisää, mitä jään innolla odottamaan. Kukkeli omistajansa kanssa on lupautunut tulemaan työpaikalleni, kunhan sopiva ajankohta löytyy.

Eläimen kanssa toimiessa sen aitoudessa on juuri se voima ja vaikutus. Eläinavusteisuudessa tulee muistaa lajille tyypilliset piirteet ja eläimen itsemääräämisoikeus. Toiminnan perustana on eläimen hyvinvointi.

Voisin kiteyttää kaiken tämän opitun sanoihin ”niin pienestä voi tulla suurta”.

LÄHTEET

Ikäheimo, Kaija (toim.) 2013. Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Alfa Parners Academy-Solution Models House, Folger Art AS, 2015 2. painos.

Leppänen-Porttila, Merja-Liisa 1999. Kanat, suomen rodut. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Paasonen, Tanja 2019. Kiva koira. Luento Kouvola. [viitattu 11.1.1920]

Purtilo, Arja 2020. Kukkelin omistaja.

Salmela, Jari 2015. Viidakkoportaat, eläinavusteisen valmentajan opas. Alfa Parners Academy-Solution Models House, 2.painos, Folger Art AS.

Telkänranta, Helena 2004. Kanojen maailma. Sanasilta Oy, Dark Oy.

<https://areena.yle.fi/1-50318775>

LIITTEET

Liite 1. Ensikohtaaminen Kukkelin kanssa

Liite 2. Kukkeli kulkee vierailuille mielellään autossa

Liite 3. Kukkeli menossa sairaala vierailulle

Liitteet 4-5. Kukkeli sairaala vierailulla

